

Nr 161.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa anslag till universitetssjukhusen m. m.; given Stockholms slott den 13 mars 1953.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag, av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för denna dag föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

*Gunnar Hedlund.*¹⁾

Propositionens huvudsakliga innehåll.

För utbyggande av karolinska sjukhuset föreslås anvisande av ett investeringsanslag av 2 610 000 kronor. Av anslaget avses 560 000 kronor för slutförande av byggnadsarbetena på den nya reumatologiska kliniken, 700 000 kronor till merkostnader på grund av kostnadsstegring vid denna klinik, 400 000 kronor för de fortsatta byggnadsarbetena på de nya lungklinikerna, varvid förutsatts att för detta ändamål jämväl må ianspråktagas av 1952 års riksdag anvisade medel för anordnande av en kulvertförbindelse mellan panncentral och planerade lungkliniker, 500 000 kronor för fortsatt utbyggnad av ångpanne- och elektricitetscentralerna, 350 000 kronor för utbyggande av den mekaniska verkstaden samt 100 000 kronor till kostnader för utredningar rörande nya byggnadsföretag.

Redogörelse lämnas för en verkställd utredning angående inrättande av en brännskadeavdelning vid karolinska sjukhuset. I anslutning härtill föreslås anvisande av 10 000 kronor till avdelningens utrustning.

I syfte att vid Sabbatsbergs sjukhus bereda ökade vård- och operationsmöjligheter för thoraxkirurgi föreslås, att till vissa ombyggnads- och inredningsarbeten vid sjukhuset anvisas ett anslag av 155 000 kronor.

Slutligen föreslås riksdagen skola godkänna vissa grunder för fördelningen mellan staten och Uppsala läns landsting av kostnaderna för pensionering av vissa befattningshavare vid Akademiska sjukhuset.

¹⁾ *Bihang till riksdagens protokoll 1953. 1 saml. Nr 161.*

*Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 mars
1953.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HEDLUND, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet och t. f. chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Lindell, anför chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Hedlund.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t på min hemställan under kapitalbudgeten, inrikesdepartementet, statens allmänna fastighetsfond, punkten 3, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Utbyggnad av karolinska sjukhuset för budgetåret 1953/54 beräkna ett investeringsanslag av 2 610 000 kronor.

Jag anhåller nu att få upptaga denna anslagsfråga till fortsatt behandling. I samband därmed torde jag få anmäla uppkomna frågor om dels mottagande av en av Rockefellerstiftelsen gjord donation för uppförande av ett laboratorium vid den thoraxkirurgiska kliniken vid karolinska sjukhuset, dels inrättande vid karolinska sjukhuset av en brännskadeavdelning, dels utbyggnad av den thoraxkirurgiska avdelningen vid Sabbatsbergs sjukhus, dels ock fördelning av pensionskostnaderna för vissa befattningshavare vid akademiska sjukhuset i Uppsala.

Utbyggnad av karolinska sjukhuset.

Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 2 110 000 kronor.

Förslag.

1. *Kommittén för karolinska sjukhusets fortsatta utbyggnad* hemställer i skrivelse den 10 december 1952 om ett anslag å 2 610 000 kronor.

a) Uppförande av reumatologisk klinik m. m.	1 260 000
b) Uppförande av lungkliniker	400 000
c) Utbyggnad av ångpanne- och elektricitetscentralerna	500 000
d) Utbyggnad av den mekaniska verkstaden	350 000
e) Utredningsmedel	100 000
	2 610 000

2. *Kanslern för rikets universitet* tillstyrker i skrivelse den 5 februari 1953 mottagandet av en donation från Rockefellerstiftelsen å 1 miljon svenska kronor för uppförande av ett forskningslaboratorium vid den planerade thoraxkirurgiska kliniken vid karolinska sjukhuset.

Motiv.

1 a) Den reumatologiska kliniken beräknas bli färdigställd i mitten av år 1954. Kostnaderna för byggnaden angåvos i proposition nr 123/1951 till 2 060 000 kronor enligt prisläget sommaren 1950. För budgetåren 1951/53 ha för byggnadsföretaget anvisats tillhopa 1 500 000 kronor. Resterande medel eller 560 000 kronor böra ställas till förfogande för nästa budgetår. Till följd av kostnadsstegringar om ca 40 procent från sommaren 1950 till sommaren 1952 erfordras för byggnadsföretaget en ytterligare medelsanvisning av i runt tal 825 000 kronor, varav för nästa budgetår 700 000 kronor. Till ifrågavarande byggnadsföretag bör således för budgetåret 1953/54 anvisas (560 000 + 700 000) 1 260 000 kronor.

1 b) Kostnaderna för nybyggnad för lungklinikerna beräknades i proposition nr 123/1951 till 7 070 000 kronor enligt prisläget sommaren 1950. För budgetåret 1951/52 har anvisats 500 000 kronor för uppgörande av arbetsritningar och påbörjande av nybyggnaden.

Byggnadsföretaget har upptagits på 1953 års byggnadstillståndskvot och igångsättningstillstånd torde erhållas i slutet av detta år. Medelsbehovet för nästa budgetår uppskattas till 700 000 kronor.

1952 års riksdag anvisade 300 000 kronor för anordnande av en kulvertförbindelse mellan sjukhusets panncentral och lungklinikerna. Med hänsyn till den förskjutning, som ägt rum i fråga om tidpunkten för påbörjandet av nybyggnaden för lungklinikerna, räknar kommittén med att under nästa budgetår medel icke erfordras för kulvertförbindelsen. Om medgivande erhålles att i stället använda dessa medel för arbetena med lungklinikerens uppförande, skulle storleken av erforderlig medelsanvisning för byggnadsarbetena under budgetåret 1953/54 kunna begränsas till 400 000 kronor.

1 c) Den totala kostnaden för utbyggnaden beräknades i proposition nr 123/1951 till 2 100 000 kronor, varav för budgetåren 1951/53 anvisats tillhopa 950 000 kronor. Av resterande medel erfordras för nästa budgetår 500 000 kronor.

1 d) Enligt den av 1951 års riksdag godkända generalplanen för sjukhusets utbyggande skall den mekaniska verkstaden utbyggas. Kostnaden härför beräknades i proposition nr 123/1951 till 350 000 kronor enligt prisläget sommaren 1950. Utbyggnaden av verkstadsutrymmet bör ske i direkt anslutning till planerade arbeten inom panncentralen. För nästa budgetår

erfordras därför hela det beräknade kostnadsbeloppet eller 350 000 kronor. Kommittén ämnar framdeles hemställa om medel till täckande av eventuellt uppkommande merkostnader.

1 e) För utredning rörande vissa ytterligare byggnadsföretag inom ramen för sjukhusets planerade utbyggande samt för löpande arbetsuppgifter erfordras för nästa budgetår 100 000 kronor.

2) I skrivelse den 30 juni 1952 till universitetskanslern anmälde rektorsämbetet vid karolinska institutet, att Rockefellerstiftelsen beslutat att till institutet överlämna en miljon svenska kronor för uppförande av ett forskningslaboratorium vid den planerade thoraxkirurgiska kliniken vid karolinska sjukhuset. Ämbetet hemställde samtidigt, att kanslern måtte utverka Kungl. Maj:ts tillstånd för institutet att mottaga donationen. I skrivelse den 15 juli 1952 framhöll rektorsämbetet, att laboratoriets tillkomst nödvändiggjorde anställandet av viss närmare angiven forskningspersonal samt anvisande av särskilda medel för laboratoriets inredning, utrustning och drift. Rektorsämbetet förutsatte, att dessa kostnader komme att bestriidas av statsverket.

Med stöd av under hand infordrade uppgifter uppskattar kanslern den för laboratoriet erforderliga personalen till en förståndare, tillika laborator i Ca 34, en sjuksköterska i Ce 12, ett första laboratoriebiträde i Ce 15, ett laboratoriebiträde i Ce 11, en kontorist i Ce 13 och en verkmästare i Ce 14. Den årliga lönekostnaden för denna personal kan beräknas till i runt tal 71 000 kronor. I årligt materielanslag till den thoraxkirurgiska kliniken bör till följd av laboratoriets tillkomst anvisas 30 000 kronor innebärande en ökning i förhållande till nu utgående anslag med 21 200 kronor. De årliga driftkostnaderna kunna sålunda approximativt uppskattas till (71 000 + 21 200) 92 000 kronor, vartill komma utgifter för städning, bränsle, lyse och vatten, vilka utgifter torde böra bestriidas från karolinska institutets omkostnadsanslag. För utrustning och inredning av laboratoriet erfordras ett engångsanslag av 275 160 kronor, varav 65 880 kronor belöper på operationsutrustning, 123 780 kronor på röntgenutrustning och 85 500 kronor på apparatur för djurexperiment. Lokalbehovet för laboratoriet kan enligt av kommittén för karolinska sjukhusets fortsatta utbyggande verkställd utredning tillgodoses genom en påbyggnad med två våningar av den i lungklinikerna ingående flygelbyggnaden.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att den nämnda flygelbyggnaden tidigare varit avsedd att inrymma i sitt lägsta plan varumottagning och diverse allmänna utrymmen samt i överliggande våningar central- och lokaldispensär, röntgendiagnostisk avdelning samt operationsavdelning. Forskningslaboratoriet tänkes skola förläggas ovanpå operationsavdelningen. Den undre av de två för laboratoriet avsedda våningarna avses för experimentalkirurgi samt tänkes skola innehålla betydande utrymmen för

djuroperation och röntgenlaboratorium med därtill hörande mörkrum och våtgranskningen. I denna våning är avsikten att dessutom inrymma blodlaboratorium, gaslaboratorium, biokemiskt laboratorium och isotoplaboratorium jämte forskarrum, rum för sekreterare och personalrum. Den övre våningen planeras skola innehålla djurstallar jämte erforderliga biutrymmen såsom foderkök, badrum, sköljrum, rastgård, obduktion, rum med förbränningsugn, verkstad och personalrum.

Enligt av arkitekten G. Birch-Lindgrens arkitektkontor verkställd utredning kan kostnaden för erforderliga byggnadsåtgärder beräknas till 905 000 kronor. Om dessa beräkningar visa sig hållbara och Rockefellerstiftelsen icke har något att invända däremot, torde man möjligen kunna räkna med att av donationsmedlen ett belopp av 95 000 kronor kan disponeras för laboratoriets utrustning och inredning. På grund av betydelsen av att laboratoriet kommer till stånd tillstyrker kanslern donationens mottagande.

Yttrande.

Statskontoret framhåller, att man torde kunna förutsätta, att behovet av lokalutrymmen, utrustning och personal för forskningsändamål vederbörligen beaktats vid planeringen av lungklinikerna. Den erbjudna donationen gör det möjligt att ställa ökade resurser till förfogande för forskningen. Mottagandet av donationen kommer emellertid att för statsverket medföra betydligt ökade årliga driftkostnader. Den av donationen föranledda utvidgningen av utbyggnadsprogrammet torde därför ovillkorligen bära hållas inom sådan ram, att donationsmedlen ej endast förslå till kostnaderna för de ökade lokalutrymmena utan även lämna full tillgång till anskaffning av erforderlig inredning och utrustning. Beslutet om uppförandet av lungklinikerna innebar, att en gemensam röntgendiagnostisk avdelning skulle anordnas för dessa kliniker. Då denna avdelning motiverades bl. a. av forskningsarbetet, måste behovet av den föreslagna fasta röntgenapparaturen vid forskningsavdelningen starkt ifrågasättas. Vidare bör donationen ej få föranleda någon ökning av den personaluppsättning, som eljest skulle ha avsetts för forskningsverksamheten. Hos Rockefellerstiftelsen bör utverkas, att donationen får mottagas under angivna förbehåll.

Departementschefen.

Arbetena med uppförande av den reumatologiska kliniken har numera fortskridit så långt, att kliniken beräknas bli färdigställd våren 1954. Jag tillstyrker, att för slutförande av byggnadsarbetena för nästa budgetår

anvisas 560 000 kronor. Då jag anser mig böra acceptera kommitténs beräkningar av de uppkomna merkostnaderna för uppförande av kliniken, tillstyrker jag likaledes, att för täckande av dessa merkostnader för nästa budgetår anvisas ett belopp av 700 000 kronor.

Förslaget att för uppförande av lungklinikerna taga i anspråk de medel, som tidigare beviljats för anordnande av en kulvertförbindelse, finner jag mig böra biträda. Vid bifall härtill erfordras för fullföljande av byggnadsarbetena å lungklinikerna för nästa budgetår en ny medelsanvisning av endast 400 000 kronor.

Mot de beräknade kostnaderna för utbyggande av ångpanne- och elektricitetscentralerna samt mekaniska verkstaden, 500 000 resp. 350 000 kronor, har jag intet att erinra.

För kommitténs fortsatta arbete bör för nästa budgetår anvisas ett belopp av 100 000 kronor.

Det sammanlagda anslagsbehovet för nästa budgetår skulle alltså utgöra (560 000 + 700 000 + 400 000 + 500 000 + 350 000 + 100 000) 2 610 000 kronor.

Av den tidigare lämnade redogörelsen framgår, att Rockefellerstiftelsen beslutat att till karolinska institutet överlämna 1 000 000 svenska kronor för uppförande av ett forskningslaboratorium vid den planerade thoraxkirurgiska kliniken. Frågan om donationens mottagande bör underställas riksdagens prövning. Jag vill redan här nämna, att ett mottagande av donationen kommer att medföra vissa kostnader för statsverket såväl för laboratoriets årliga drift som för dess inredning och utrustning.

En betydelsefull uppgift för den thoraxkirurgiska kliniken vid karolinska sjukhuset blir att befordra den vetenskapliga forskningen inom thoraxkirurgien, vilken erhållit allt större betydelse i och med de nya operationsmetoder, som framkommit under senare år och de möjligheter till ytterligare utveckling, som tvivelsutan förefinnes. Svensk forskning intar härutinnan en framträdande plats. Det är angeläget, att de möjligheter tillvaratages, som är ägnade att befrämja denna forsknings fortsatta utveckling. En sådan möjlighet har nu erbjudit sig genom den av Rockefellerstiftelsen gjorda donationen, vilken utgör ett förnyat bevis på stiftelsens städse visade intresse för främjande av svensk medicinsk forskning. Det synes mig uppenbart, att den thoraxkirurgiska kliniken genom tillkomsten av det föreslagna laboratoriet skulle beredas väsentligt förbättrade forskningsbetingelser. Vid ett ställningstagande till frågan om laboratoriets inrättande måste emellertid, såsom statskontoret framhållit, beaktas, att laboratoriets tillkomst kommer att för statsverket medföra betydande kostnader för laboratoriets utrustning, inredning och drift. Driftkostnaden låter sig f. n. icke med säkerhet bedömas. Det synes emellertid kunna antagas, att laboratoriets tillkomst kommer att kräva en viss utökning av den per-

sonal, som eljest skulle ha avsetts för den vid den thoraxkirurgiska kliniken bedrivna forskningsverksamheten. Personalbehovet torde dock kunna närmare bedömas endast i samband med prövningen av personalstat för kliniken i dess helhet. Vad angår kostnaderna för laboratoriets utrustning och inredning beräknas desamma till ett belopp av ca 95 000 kronor kunna bestridas av tillgängliga donationsmedel under förutsättning att Rockefellerstiftelsen icke framställer någon erinran häremot. Det torde få ankomma på karolinska institutet att hos stiftelsen efterhöra, huruvida hinder möter mot att disponera donationsmedlen jämväl för att bestrida med laboratoriets utrustning och inredning förenade kostnader. Med hänsyn till betydelsen av att det planerade laboratoriet kommer till stånd anser jag mig böra tillstyrka laboratoriets inrättande trots därav för statsverket föranledda betydande utgifter. Jag förordar därför, att karolinska institutet bemyndigas att å statens vägnar mottaga den erbjudna donationen. Förslaget angående laboratoriets placering föranleder ingen invändning från min sida. Ej heller har i ärendet företedda ritningar till det planerade laboratoriet givit mig anledning till erinran. Ritningarna synes mig sålunda vara ägnade att läggas till grund för vidare utarbetande av byggnadsprogrammet. Frågan om laboratoriets närmare utformning torde böra anförtros åt kommittén för karolinska sjukhusets fortsatta utbyggande.

Under åberopande av vad sålunda anförts, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att av 1952 års riksdag anvisade medel för anordnande av kulvertförbindelse mellan panncentral och planerade lungkliniker vid karolinska institutet må tagas i anspråk för lungklinikernas nybyggnad;

b) medgiva, att en av Rockefellerstiftelsen gjord donation å en miljon svenska kronor för uppförande av ett laboratorium vid den planerade thoraxkirurgiska kliniken vid karolinska sjukhuset må mottagas på av mig förut angivna villkor;

c) till *Utbyggande av karolinska sjukhuset* under Statens allmänna fastighetsfond, inrikesdepartementet, för budgetåret 1953/54 anvisa ett investeringsanslag av 2 610 000 kronor.

Inrättande av en brännskadeavdelning vid karolinska sjukhuset.

Inledning.

I skrivelse den 14 november 1950 hemställde direktionen för karolinska sjukhuset om anvisande av erforderliga medel för inrättande vid sjukhuset av en brännskadeavdelning genom ianspråktagande av en kirurgisk garnisonsavdelning. I skrivelsen framhölls, att inrättandet av en dylik avdelning vore av stor betydelse icke enbart ur beredskapssynpunkt utan även med hänsyn till forskningens och undervisningens krav. Avdelningen tänktes skola omfatta cirka tolv vårdplatser samt anknytas till den kirurgiska kliniken, vars chef tillika skulle vara föreståndare för avdelningen. I sina petita för budgetåret 1952/53 hemställde direktionen ånyo om medel för ändamålet ifråga.

I 1952 års statsverksproposition (XI s. 94 och 100) biträdde jag förslaget om inrättande av en dylik avdelning vid sjukhuset. Jag förordade sålunda, att en förste underläkare skulle anställas såsom chef för avdelningen samt 12 200 kronor anvisas till utrustning.

I utlåtande den 28 mars 1952, nr 11, punkterna 41 och 42 uttalade statsutskottet, att det borde undersökas, om icke den plastikkirurgiska avdelningen vid serafimerlasarettet kunde omhändertaga de relativt fåtaliga brännskadefallen. För den händelse den plastikkirurgiska avdelningens kapacitet befundes otillräcklig för vården av de brännskadade, syntes det utskottet rimligt, att Stockholms stad påtoge sig viss del av kostnaderna för en ny brännskadeavdelning. Närmare utredning härom borde verkställas, innan beslut fattades om avdelningens inrättande. Denna utredning borde ankomma på Kungl. Maj:t, som också borde äga träffa preliminärt avtal med staden. Medel för anställande av en förste underläkare syntes bära av riksdagen anvisas men icke få tagas i anspråk, förrän av utskottet föreslagen utredning slutförts. Då utskottet räknade med, att staden skulle påtaga sig viss del av kostnaderna för avdelningen, därest denna efter förnyad prövning ansåges bära komma till stånd, förordade utskottet en nedräkning av det för utrustning beräknade beloppet med 10 000 kronor. Riksdagen beslöt i överensstämmelse med vad statsutskottet föreslagit.

I anledning härav uppdrog Kungl. Maj:t den 19 september 1952 åt kommissionen för förhandlingar rörande karolinska sjukhusets utbyggande m. m. att företaga den av statsutskottet begärda utredningen samt att, därest utredningsresultatet så skulle föranleda, upptaga förhandlingar med Stockholms stad angående kostnadsfördelningen.

Kommissionen har med skrivelse den 7 januari 1953 redovisat resultatet av i ärendet företagen utredning.

Kommissionens utredning och förslag.

Kommissionen erinrar, att förslaget att vid karolinska sjukhuset inrätta en brännskadeavdelning tillkommit som ett beredskapsinitiativ efter samråd med militärmedicinsk sakkunskap i syfte att åstadkomma en intensifierad forskning rörande brännskador. Detta hade varit huvudmotivet för den föreslagna centraliseringen till karolinska sjukhuset av brännskadevården inom Stockholmsområdet. Genom en sådan centralisering skulle även utbildning av läkare på ifrågavarande specialområde möjliggöras. Av kommissionen verkställda undersökningar ha visat, att den plastikkirurgiska avdelningen vid serafimerlasarettet icke kan med bibehållande av sin nuvarande sjukvårdande uppgift tjäna som forsknings- och utbildningscentral rörande brännskador. Den 17 november 1952 uppgick antalet patienter, som väntade på intagning vid den plastikkirurgiska avdelningen, till 1 045 varav 75 med s. k. förtur. Väntetiden uppgår för flertalet patienter till lägst 4 högst 8 år. För akuta fall såsom brännskador, frakturer, sen-skador och elakartade tumörer utgör väntetiden 2—4 veckor. Detta visar enligt kommissionens mening icke blott att den planerade brännskadeavdelningen vare sig kan eller bör förläggas till serafimerlasarettet utan även att en förstärkning jämväl av vårdmöjligheterna för brännskador är angelägen. Med hänsyn härtill finner kommissionen det synnerligen välmotiverat, att en brännskadeavdelning vid karolinska sjukhuset snarast inrättas. Det är av vikt, att avdelningen förlägges till ett sjukhus av karolinska sjukhusets karaktär med dess stora möjligheter till nära kontakt med olika specialkliniker och med tillgång till moderna laboratorier. Ett intimt samarbete förutsättes emellertid även med den plastikkirurgiska avdelningen vid serafimerlasarettet, vilket samarbete torde underlättas genom tillkomsten fr. o. m. budgetåret 1952/53 av en befattning som förste underläkare vid sistnämnda avdelning.

Beträffande frågan om eventuell medverkan i ekonomiskt avseende från stadens sida vid avdelningens inrättande erinrar kommissionen om, att staden hittills jämlikt en den 18 januari 1949 träffad överenskommelse mellan karolinska sjukhusets direktion och staden erlagt bidrag för vård å sjukhusets kirurgiska garnisonsavdelningar av civila patienter från staden. Bidraget har beräknats enligt de grunder, som angivas i 1931 års avtal mellan staten, staden och Stockholms län om samarbete för karolinska sjukhusets uppförande och drift. Överenskommelsen har numera av direktionen uppsagts att gälla fr. o. m. den 1 januari 1953. I anledning härav har Kungl. Maj:t den 6 november 1952 uppdragit åt kommissionen att å statens vägnar upptaga förhandlingar med staden och länet angående ersättning för vård å garnisonsavdelningarna av sjuka från staden och länet. Några

förhandlingar i denna fråga ha ännu icke inletts. Från stadens representanters sida har beträffande stadens deltagande i kostnaderna för den ifrågasatta brännskadeavdelningen framhållits, att den framtida överenskommelse om vårdbidrag från staden för garnisonsplatser vid karolinska sjukhuset, som kunde komma att gälla fr. o. m. den 1 januari 1953, förutsattes skola tillämpas jämväl beträffande brännskadeavdelningen. Något ytterligare bidrag från stadens sida ansåges icke motiverat. Kommissionen anser för sin del, att staten bör åtnöjas med en efter denna grund lämnad ekonomisk medverkan från stadens sida. Därest den föreslagna avdelningen kommer till stånd, har staden förklarat sig villig medverka till att akuta brännskador från stadens sjukvårdsområde i största möjliga utsträckning hänvisas dit för erhållande av vård. Den plastikkirurgiska efterbehandlingen av de vid avdelningen omhändertagna vårdfallen tänkes delvis skolas vid S:t Görans sjukhus enligt närmare överenskommelse mellan berörda läkare.

Departementschefen.

Förslaget att vid karolinska sjukhuset inrätta en brännskadeavdelning har främst syftat till att åstadkomma förbättrade betingelser för forskning och undervisning på brännskadevårdens område. Med hänsyn till brännskadornas ökade frekvens och betydelse vid nutida krigföring föreligger ett stort behov av åtgärder för vidgade möjligheter till vetenskaplig forskning och utarbetande av förbättrade behandlingsmetoder. Det torde bland medicinsk expertis råda enighet om, att detta mål kan uppnås endast genom inrättande av specialavdelningar för brännskador under ledning av därför särskilt utbildade kirurger. För undervisningen av de blivande läkarna, för forskningen samt för att utveckla nuvarande behandlingsmetoder och pröva nya sådana är det av vikt, att dylika specialavdelningar inrättas vid vissa större sjukhus, i första hand undervisningssjukhusen, där tillräcklig erfarenhet och tillräckligt klientel kan samlas. En dylik centralisering av brännskadevården torde komma att visa sig fördelaktig för såväl sjukvård som forskning och undervisning.

Av den tidigare lämnade redogörelsen framgår, att jag i 1952 års statsverksproposition förordat inrättande vid karolinska sjukhuset av en brännskadeavdelning, till vilken avdelning brännskadevården inom Stockholmsområdet borde koncentreras. Endast genom att fungera som centralanstalt för ett dylikt större område kan avdelningen erhålla ett tillräckligt patientklientel och lämna tillräckligt material för forskning och undervisning. Den av förhandlingskommissionen verkställda utredningen har visat, att avdelningen icke lämpligen kan eller bör förläggas till annat sjukhus. Vad

angår frågan om ekonomisk medverkan från stadens sida till avdelningens inrättande anser jag mig kunna godtaga det förslag härutinnan, som framlagts av kommissionen. Något avsteg synes mig härigenom icke ske från hittills godtagna principer, i det att tillkomsten av avdelningen huvudsakligen betingas av forsknings- och undervisningsskäl. Jag förordar därför, att staten åtager sig hela kostnaden för utrustning av ifrågavarande avdelning. Då för detta ändamål redan anvisats 2 200 kronor, erfordras i enlighet med tidigare verkställd kostnadsberäkning en ytterligare medelsanvisning av 10 000 kronor. Erforderliga medel torde böra upptagas under karolinska sjukhusets omkostnadsanslag. Det i årets statsverksproposition beräknade omkostnadsanslaget bör därför uppräknas med 10 000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte — med ändring av vad därutinnan föreslagits i årets statsverksproposition — föreslå riksdagen

att till *Karolinska sjukhuset*: *Omkostnader* för budgetåret 1953/54 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 7 131 500 kronor.

Bidrag till ny- och ombyggnad av Sabbatsbergs sjukhus.

Anslag för ändamålet är ej upptaget i gällande riksstat.

Yrkande.

Stockholms stads sjukhusdirektion hemställer i skrivelse den 18 februari 1953 om största möjliga statsbidrag till provisorisk utbyggnad av den thoraxkirurgiska verksamheten vid Sabbatsbergs sjukhus.

Motiv.

Enligt mellan staten, å ena, samt Stockholms stad, å andra sidan, träffat avtal angående samarbete för uppförande och drift av en medicinsk tuberkulosklinik och en thoraxkirurgisk klinik vid karolinska sjukhuset har staden — förutom andel i riksplatserna — av de allmänna vårdplatserna vid den thoraxkirurgiska kliniken kontraherat följande platser för sjuka från staden, nämligen å avdelningen för lungtuberkulösa fall nio platser och å avdelningen för icke tuberkulösa fall fem platser. Den planerade tho-

raxkirurgiska kliniken vid karolinska sjukhuset har ännu icke kommit till stånd. Kliniken beräknas icke kunna tagas i bruk förrän tidigast i slutet av år 1956. Thoraxkirurgien har under de sista åren i vårt land liksom i flertalet andra länder genomgått en snabb utveckling. Det övervägande flertalet operationer på det thoraxkirurgiska området utföras vid Sabbatsbergs sjukhus i Stockholm samt vid specialkliniker i Lund och Malmö. Vid Sabbatsbergs sjukhus har för de thoraxkirurgiska fallen hittills provisoriskt utnyttjats en vårdavdelning, omfattande 16 sängar, inom den gamla tuberkulospaviljongen. Operationerna utföras inom den befintliga kirurgiska operationsavdelningen.

I skrivelse till sjukhusdirektionen har överläkaren vid den kirurgiska avdelningen, professorn Crafoord, framhållit, att behandlingen av de tuberkulösa lungsjuka under senare år undergått en genomgripande förändring. Tidigare ha endast s. k. revbensoperationer tillgripits. Genom tillkomsten av de moderna kemoterapeutika såsom streptomycin och Pas ha operationsmetoderna emellertid utvecklats därhän, att man numera i allt större utsträckning kunnat övergå till resektion av de sjuka områdena i lungan. Dessa operationer måste dock alltid kombineras med de förenämnda revbensoperationerna. Det har skett en lavinartad utveckling på detta speciella område under de senaste åren och tillströmningen av patienter för erhållande av operativ behandling har till följd härav starkt ökat. Tillgängliga resurser vid Sabbatsbergs sjukhus äro långt ifrån tillräckliga för att möta dessa nya behov. Patienterna kunna sålunda f. n. ej intagas vid den ur operationssynpunkt gynnsammaste tidpunkten. Den nuvarande thoraxkirurgiska specialavdelningen har icke blott för litet platsantal utan är även ytterst olämpligt belägen. Patienterna måste således transporteras utomhus från vårdavdelningen till operationsavdelningen och åter samma väg. Transport av patienter per bår utomhus efter en större lungoperation är uppenbarligen förenad med vissa risker. Den thoraxkirurgiska avdelningen har ursprungligen avsetts endast för thoracoplastikfall, vilka utan större risk kunna transporteras utomhus. För att bereda thoraxkirurgien ökade operations- och vårdmöjligheter bör en vårdavdelning, som tillhört den tidigare gynekologavdelningen, omändras till en thoraxkirurgisk vårdavdelning, omfattande 25 sängar, och samtidigt en operationsavdelning inrättas inom ovanförvarande vindsvåning.

Sjukhusdirektionen påpekar, att direktionen varit medveten om, att svårigheter förelegat att på ett tillfredsställande sätt bedriva den thoraxkirurgiska verksamheten vid Sabbatsbergs sjukhus. Direktionen hade dock hoppats, att den vid karolinska sjukhuset planerade lungkliniken skulle komma till stånd inom rimlig tid efter det avtal härom år 1944 träffats med staten, varigenom några mera kostnadskrävande åtgärder för den thoraxkirurgiska verksamheten ej skulle behöva vidtagas under provisorietiden.

Den snabba utvecklingen på detta specialområde har emellertid medfört, att man med hänsyn till det ökade vårdbehovet icke längre kan avvakta lungklinikens färdigställande. Den ökade verksamheten vid den thoraxkirurgiska avdelningen sammanhänger delvis med att jämväl utomlänspatienter och utläningar mottagits för vård. Med de begränsade resurser, som stå till buds inom landet, har nämligen direktionen av humanitära skäl icke ansett sig kunna motsätta sig att även andra patienter än sådana från staden beretts vård vid avdelningen. En del av dessa fall ha varit specialfall av stort medicinskt intresse och utgjort ett ur forskningens synpunkt värdefullt material. Enligt inhämtade uppgifter har antalet fall vid avdelningen uppgått år 1951 till sjuttionio, varav tjugoåtta från orter utom Stockholm, samt år 1952 till tvåhundrafyra, varav sjuttio från orter utom Stockholm.

Kostnaderna för erforderliga byggnadsåtgärder i samband med den föreslagna utvidgningen av den thoraxkirurgiska avdelningen beräknas till 205 000 kronor, vartill kommer 60 000 kronor för komplettering av inventarieutrustning. Härutöver erfordras medel för anordnande av ersättningslokal för blodtappningsfilial och tandvårdsavdelning, vilka avdelningar eljest avsetts kunna inrymmas inom den vindsvåning, som föreslagits skola tagas i anspråk för den thoraxkirurgiska operationsavdelningen. Sistnämnda kostnader uppskattas till 45 000 kronor. Den totala kostnaden uppgår sålunda till 310 000 kronor.

Med hänsyn till att staden utan kostnad för statsverket hittills ombesörjt den thoraxkirurgiska vården även för s. k. rikspatienter och av humanitära skäl måste fortsätta därmed, intill dess lungkliniken vid karolinska sjukhuset toges i bruk, anser sjukhusdirektionen skäligt, att staten bidrager med åtminstone hälften av den totala kostnaden för utbyggnaden. Under ärendets vidare beredning har emellertid stadens kammarkontor framhållit bl. a., att den föreslagna utbyggnaden måste anses vara direkt betingad av att staten ännu icke infriat sin utfästelse att anordna en thoraxkirurgisk klinik vid karolinska sjukhuset, varför staten borde bära huvuddelen av kostnaderna eller åtminstone 75 procent därav. Sjukhusdirektionen hemställer därför, att största möjliga del av de beräknade kostnaderna för utbyggnaden måtte bestridas av statsmedel.

Departementschefen.

Av sjukhusdirektionens framställning framgår, att det är angeläget, att en utvidgning och upprustning av den thoraxkirurgiska avdelningen vid Sabbatsbergs sjukhus kommer till stånd. Icke minst med hänsyn till den alltmer stegrade patienttillströmningen bör åtgärder vidtagas för att be-

reda ökade vård- och operationsmöjligheter vid avdelningen. Enligt vad jag under hand erfarit uppgick antalet patienter, som väntade på intagning vid avdelningen, i januari månad innevarande år till 85, varav 39 från orter utom Stockholm. Dessutom avvaktade ett trettiotal patienter vid Söderby sjukhus resektion, varjämte vid S:t Görans sjukhus funnos antecknade omkring 50 personer, vilka i sina hem avvaktade möjlighet att få intagas vid den thoraxkirurgiska avdelningen. Mot bakgrunden härav anser jag mig icke kunna ifrågasätta behovet av en förstärkning av stadens resurser för thoraxkirurgiska operationer utan finner det i hög grad påkallat, att behandlingsmöjligheterna vid Sabbatsbergs sjukhus förbättras på sätt som föreslagits. Med hänsyn såväl till det intresse, som staten ur rikssjukvårdens synpunkt måste anses ha av att den föreslagna utvidgningen kommer till stånd som till den thoraxkirurgiska avdelningens betydelse för undervisning och forskning, anser jag det motiverat, att staten åtager sig viss del av de till 310 000 kronor beräknade ombyggnads- och inredningskostnaderna. Jag tillstyrker därför, att staten bidrager med halva kostnaden för ombyggnaden under förutsättning, att staden bidrager med andra hälften samt att vid avdelningen framdeles mottages rikspatienter i minst samma omfattning som tidigare. Då jag funnit mig kunna acceptera de uppgjorda kostnadsberäkningarna, skulle statsverkets andel komma att utgöra 155 000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till ny- och ombyggnad av Sabbatsbergs sjukhus* för budgetåret 1953/54 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 155 000 kronor.

Förslag till avtal om fördelning mellan staten och Uppsala läns landsting av kostnaderna för pensionering av vissa befattningshavare vid akademiska sjukhuset i Uppsala.

Inledning.

1951 års riksdag godkände av föredragande departementschefen förordade ändrade grunder för samarbetet rörande driften av akademiska sjukhuset i Uppsala.

Ifrågavarande grunder har angivits i ett i propositionen nr 123/1951 (s. 69—71) intaget, av Uppsala läns landsting den 5 oktober 1950 godkänt förslag till nytt avtal mellan universitetet i Uppsala såsom företrädare för

Kungl. Maj:t och kronan samt landstinget angående samarbete för drift av akademiska sjukhuset i Uppsala med däri av dåvarande chefen för inrikesdepartementet föreslagen ändring, innebärande att i de driftkostnader, som ligga till grund för beräkningen av landstingets ersättning, huvudmansavgiften för de befattningshavare, som icke skulle kunnat erhålla anslutning till statens pensionsanstalts reglemente, därest anställningen avsett landstingslasarett, skall ingå med dubbla beloppet av de i reglementet angivna pensionsavgifterna.

Vid lagtima möte den 3 oktober 1951 förklarade sig landstinget icke kunna godkänna den av departementschefen föreslagna och av riksdagen godkända ändringen i avtalsförslaget. Med anledning härav tillkallades genom beslut den 30 juni 1952 en kommission med uppdrag att på statens vägnar förhandla med landstinget rörande fördelningen mellan statsverket och landstinget av ifrågakvarande pensionskostnader.

Kommissionen har framlagt förslag i ämnet den 26 februari 1953.

Förhandlingskommissionens utredning och förslag.

Kommissionen framhåller, att 1949 års förhandlingskommission på sin tid förutsatte, att jämväl de befattningshavare, om vilka nu vore fråga, nämligen undersköterskor, sjukvårdsbiträden, ekonomipersonal och personal i administrativt arbete borde beredas pensionsrätt enligt SPA-reglementet. Möjlighet härtill förelåge, enär samtliga befattningshavare vid akademiska sjukhuset — frånsett underläkarna — upptagits i nämnda reglemente, vilket trädde i kraft den 1 januari 1950. 1949 års förhandlingskommission hade även utgått från, att vid en dylik lösning av pensionsfrågan de i SPA-reglementet fastställda pensionsavgifterna (fortlöpande avgifter + engångsavgifter) skulle inräknas i de driftkostnader, som lades till grund för beräkning av landstingets ersättning. Riksdagens beslut, att i dessa driftkostnader huvudmansavgiften beträffande ifrågakvarande befattningshavare skall ingå med dubbla beloppet av de i SPA-reglementet angivna pensionsavgifterna, innebär en bestämd avvikelse från den förutsättning beträffande fördelningen av uppkommande pensionskostnader, som förelegat vid de tidigare avtalsförhandlingarna. Landstingets förhandlingsdelegerade ha därför vid de nu slutförda förhandlingarna avvisat varje förslag, som för landstinget skulle innebära större kostnader i förevarande avseende än vad som förutsatts vid tidigare förhandlingar.

Enligt av kommissionen företagna beräkningar kan det dubbla beloppet av de i SPA-reglementet angivna fortlöpande årliga avgifterna för den personal, som kan vinna anslutning till reglementet, uppskattas till lägst 453 000 kronor och högst 600 000 kronor. Enligt det ursprungliga avtals-

förslaget skulle endast hälften av dessa kostnader medtagas vid driftkostnadsberäkningen. En fördubbling av den fortlöpande pensionsavgiften kommer att för landstingets del medföra en fördubbling av pensioneringskostnaderna. Till belysande av att så blir förhållandet anför kommissionen följande exempel.

Därest avgiften enligt SPA-reglementet utgör 275 000 kronor och landstingets patientbeläggning är densamma som under år 1949/50 eller 80,836 procent av den totala beläggningsen, kan landstingets andel av pensionsavgifterna beräknas till:

	Alt. 1	Alt. 2
	Då avgifterna beräknas enligt SPA-regl.	Då avgifterna beräknas med dubbla beloppet
Pensionsavgifter, totalt kr.	275 000	550 000
Härav bidrager landstinget med belopp motsvarande beläggningsen för året		
= 80,836 %/o	222 300	444 600
<i>Avgår</i> : Statens bidrag enligt avtal		
= 13 %/o	28 900	57 800
Landstingets andel utgör kr.	193 400	386 800

Merkostnaden för landstinget enligt alternativ 2 blir således 193 400 kronor, vilken merkostnad landstingets representanter förklarar sig icke kunna godtaga.

Därest Kungl. Maj:t av principiella skäl finner sig böra vidhålla, att de fortlöpande pensionsavgifterna för ifrågavarande befattningshavare vid beräkning av landstingets ersättning skola ingå med dubbla beloppet av de i SPA-reglementet angivna pensionsavgifterna, har det för kommissionen gällt att finna en sådan lösning, att landstinget på något sätt kompenseras för härigenom uppkommande merkostnad. Landstingets delegerade ha vid förhandlingarna föreslagit, att denna compensation skulle åstadkommas genom en avsevärd höjning av det 13-procentiga avdraget på den å landstinget fallande delen av driftkostnaden, men kommissionen har ansett sig böra bestämt avböja detta förslag, då detsamma skulle kunna leda till för statsverket betänkliga konsekvenser. Kommissionen, å sin sida, har som en tänkbar lösning föreslagit, att de eljest staten helt tillfallande poliklinikinkomsterna avdragas från de driftkostnader, som läggas till grund för beräkning av landstingets årliga ersättning. Härigenom skulle såvitt angår de fortlöpande pensionsavgifterna ingen merkostnad uppkomma för landstinget under förutsättning, att poliklinikinkomsterna täcka minst hälften av de »dubbla» avgifterna. I förenämnda exempel innebär detta förslag,

att poliklinikinkomsterna enligt alternativ 2 måste uppgå till lägst 275 000 kronor, därest icke landstinget skall drabbas av merkostnad vid den pensionsavgift, som angivits i exemplet. Då poliklinikinkomsterna under den nu löpande avtalsperioden torde komma att årligen uppgå till ungefär nyssnämnda belopp samt man kan antaga, att en fördubbling av de fortlöpande pensionsavgifterna under samma tid kommer att årligen medföra en kostnad av cirka 550 000 kronor, ha landstingets representanter för sin del accepterat vad kommissionen sålunda föreslagit.

Såsom förutsättning för att poliklinikinkomsterna skola få avdragas skall gälla, att förefintlig möjlighet till pensionsrätt enligt SPA-reglementet utnyttjas för de befattningshavare vid sjukhuset, som icke skulle kunnat erhålla anslutning till reglementet, därest anställningen avsett landstingslasarett.

Vid anslutning till statens pensionsanstalt uppstår jämväl fråga om erläggande av engångsavgifter (retroaktivavgifter) för tillgodoräkande av tjänstgöringstid, som infallit före den tidpunkt, då anslutning sker. De befattningshavare, som hittills haft pensionsrätt enligt de statliga arbetarpensionsreglementena, torde äga tillgodoräkna sig enligt dessa reglementen intjänade tjänstår utan att engångsavgifter erläggas. För övriga befattningshavare åter — huvudsakligen administrativ personal, personal i arbetsledarställning m. fl. — synes sådan möjlighet icke föreligga. Engångsavgiften enligt SPA-reglementet för denna personal har beräknats till c:a 320 000 kronor. Dubbla beloppet av dessa avgifter blir således 640 000 kronor.

Landstingets delegerade ha med enahanda motivering, som beträffande de fortlöpande avgifterna förklarar, att landstinget är villigt att endast delta i de engångsavgifter, som utgå enligt SPA-reglementet. Att på denna punkt vinna någon för staten förmånligare lösning har icke visat sig möjligt. Engångsavgifter skola alltså alltjämt inräknas i driftkostnaderna utan någon förhöjning.

Förhandlingskommissionens *förslag till överenskommelse* har följande lydelse:

Mellan universitetet i Uppsala såsom företrädare för Kungl. Maj:t och kronan, å ena, och Uppsala läns landsting, å andra sidan är — under förutsättning av Kungl. Maj:ts och landstingets godkännande — följande överenskommelse träffad angående samarbete för drift av akademiska sjukhuset i Uppsala.

§ 1.

Det samarbetsavtal, vartill förslag av särskild förhandlingskommission framlades för Kungl. Maj:t den 25 januari 1951 och som finnes återgivet

i Kungl. Maj:ts proposition nr 123 till 1951 års riksdag s. 69—71 godkännes att äga tillämpning räknat från och med den 1 juli 1951, dock att § 3 mom. 3 första stycket i avtalet skall hava följande ändrade lydelse:

»I driftkostnader — — — statens pensionsanstalt. Under förutsättning att förefintlig möjlighet till pensionsrätt enligt Kungl. Maj:ts reglemente för pensionering genom statens pensionsanstalt av vissa icke-statliga befattningshavare (SPA-reglementet) utnyttjas för vid sjukhuset anställd personal, tillhörande kategori, som vid landstingens sjukvårdsinrättningar saknar pensionsrätt enligt detta reglemente, skola de fortlöpande avgifterna till pensionsanstalten för sådan personal inräknas i de driftkostnader, som skola läggas till grund för beräkning av landstingets ersättning, med dubbla beloppet av de enligt reglementet bestämda avgifterna. Å andra sidan skola vid sagda beräkning för tid efter den tidpunkt, då omförmälda personal erhållit pensionsrätt enligt SPA-reglementet, poliklinikinkomsterna avräknas från driftkostnaderna. Engångsavgifter för ifrågavarande personal inräknas med enligt reglementet eljest bestämda belopp, således utan fördubbling.»

Kommissionen erinrar om, att man från statens sida tidigare givit uttryck för den uppfattningen, att en reglering av anställnings- och pensionsförhållandena för befattningshavarna vid akademiska sjukhuset borde genomföras i överensstämmelse med vad som skett vid övriga statliga sjukhus. Därest så skett, hade staten riskerat att ensam få bära kostnaderna för befattningshavarnas pensionering. Kommissionen framhåller vidare, att i det år 1951 framlagda avtalsförslaget skyldighet fastslagits för landstinget att deltaga i kostnaderna för avgifter för befattningshavarnas pensionering, vilket åtagande för landstinget inneburit ganska betydande nya kostnader. Kommissionens nu framlagda förslag till avtalsändring innebär icke, att staten i ekonomiskt avseende uppnått en fördelaktigare position än enligt det tidigare avtalsförslaget. Förhållandet torde snarare vara det motsatta. Det kan vidare tänkas, att landstinget framdeles kommer att framställa krav på ytterligare kompensation med därav följande yrkande om revision av avtalet. Det ursprungliga avtalet kommer sålunda genom den föreslagna ändringen att mista en del av fastheten i sin konstruktion och tillföras ett moment, som kan bereda svårigheter för framtiden. Kommissionen föreslår därför i första hand, att det tidigare av landstinget godkända avtalsförslaget godkännes jämväl av Kungl. Maj:t med giltighet från och med den 1 juli 1951, från vilket datum avtalsförslaget i övrigt länt till efterföljd. Därest så icke anses kunna ske, hemställer kommissionen alternativt, att den nu föreslagna ändrade lydelsen av § 3 mom. 3 i det ursprungliga avtalsförslaget måtte av Kungl. Maj:t godkännas med giltighet från och med den 1 juli 1951.

Yttranden.

Statskontoret erinrar om, att ämbetsverket i utlåtande över förslaget till nytt avtal angående driften av akademiska sjukhuset förordade sådan ändring av avtalets bestämmelser om beräkningen av kostnaderna för pensioneringen av icke-sjukvårdspersonal, som sedermera godkändes av statsmakterna. Enär den princip, som låg till grund för jämkningen, enligt statskontorets mening bör upprätthållas vid beräkningen av landstingets bidrag till sjukhusets driftkostnader, kan ämbetsverket ej förordna en återgång till det av 1949 års förhandlingskommission framlagda ursprungliga avtalsförslaget. Då det emellertid ej synes vara möjligt att vinna landstingets godkännande av ändrade beräkningsgrunder i förevarande avseende, om ej kompensation kan beredas för merkostnaderna, synes ej återstå annat än att godkänna det ändringsförslag, som av förhandlingskommissionen framlägges såsom ett andra alternativ.

Statens pensionsanstalt framhåller, att anstalten i tidigare utlåtanden framfört den uppfattningen, att såsom driftkostnad vid akademiska sjukhuset borde upptagas dubbla beloppet av de enligt SPA-reglementet utgående fortlöpande pensionsavgifterna. Då denna uppfattning vunnit beaktande i det av förhandlingskommissionen såsom ett andra alternativ framlagda förslaget till överenskommelse, tillstyrker anstalten, att detta förslag till överenskommelse måtte av Kungl. Maj:t godkännas.

Uppsala läns landstings förvaltningsutskott uttalar, att den nu föreslagna utformningen av avtalet ur vissa synpunkter kan anses giva klarare riktlinjer i fråga om samarbetet för driften. Sålunda kan det motiveras såsom rättvist, att pensionsavgifterna för sådan personal, som vid övriga landstingssjukhus icke kan anslutas till statens pensionsanstalt, upptagas med dubbla belopp och vidare måste det anses riktigare, att icke endast utgifterna utan även inkomsterna för den polikliniska verksamheten ingå i sjukhusets driftavräkning. Förvaltningsutskottet är därför berett att hos landstinget tillstyrka det nu framlagda förslaget.

Direktionen för akademiska sjukhuset förordar det av förhandlingskommissionen såsom ett andra alternativ framlagda förslaget.

Departementschefen.

Pensionering enligt SPA-reglementet av landstingspersonal i sjukvårdande verksamhet är medgiven i huvudsak endast för läkare, sjuksköterskor och barnmorskor, varvid staten i stort sett står för halva kostnaden. Övrig personal i sjukvårdsarbete liksom befattningshavare i administrativt

arbete och ekonomipersonal pensioneras helt med landstingens egna medel. Då motsvarande personalgrupper vid akademiska sjukhuset enligt det år 1951 framlagda förslaget till avtal angående samarbete och drift av detta sjukhus förutsatts skola erhålla pensionsrätt enligt SPA-reglementet, skulle Uppsala läns landsting enligt avtalsförslaget komma i ett gynnsammare läge än landstingen i allmänhet, i det att i driftkostnaden skulle inräknas endast de fortlöpande avgifterna till pensionsanstalten. Vid remissbehandlingen av avtalsförslaget framhölls med hänsyn härtill såväl av statskontoret som av statens pensionsanstalt, att det kunde ifrågasättas, om man icke vid driftkostnadsberäkningen borde utgå från avgifter för pensioneringen, som närmare anslöte sig till de verkliga pensioneringskostnaderna. I propositionen nr 123/1951 anslöt sig min företrädare till denna uppfattning och förordade, att i de driftkostnader, som ligger till grund för beräkningen av landstingets ersättning, huvudmansavgiften för de befattningshavare, vilka icke kunnat erhålla anslutning till statens pensionsanstalts reglemente, därest anställningen avsett landstingslasarett, skulle ingå med dubbla beloppet av de i reglementet angivna pensionsavgifterna. Detta förslag godkändes av riksdagen. Av den tidigare lämnade redogörelsen framgår, att landstinget förklarat sig icke kunna acceptera en lösning av pensionsfrågan för ifrågavarande befattningshavare i enlighet med dessa grunder. Från landstingets sida har vid förhandlingarna framhållits, att man kunde godtaga den föreslagna ändringen i det ursprungliga avtalsförslaget endast under förutsättning, att landstinget erhöle kompensation för härigenom för landstinget uppkommande merkostnader. Vid sådant förhållande har förhandlingskommissionen föreslagit, att det år 1951 framlagda förslaget till avtal måtte godkännas utan däri av departementschefen föreslagen ändring. Alternativt har förhandlingskommissionen förordat, att ett av kommissionen framlagt förslag till ändring av det ursprungliga avtalsförslaget måtte godkännas. Enligt detta förslag skall vid beräkningen av landstingets ersättning de fortlöpande pensionsavgifterna ingå med dubbla beloppet av de i SPA-reglementet angivna pensionsavgifterna. Som kompensation här för skall emellertid — i motsats till vad som skulle ske enligt det ursprungliga avtalsförslaget — poliklinikinkomsterna räknas landstinget till godo vid erläggandet av dess ersättning.

Vad vid förhandlingarna förekommit synes giva vid handen, att någon för staten förmånligare lösning av förevarande fråga än den förhandlingskommissionen anvisat genom sina båda alternativ icke står att vinna. Jag anser mig därför icke böra påyrka någon ändrad kostnadsfördelning mellan statsverket och landstinget. Ett motsatt ställningstagande skulle kunna äventyra, kanske rent av omöjliggöra en snar lösning av frågan om den framtida regleringen mellan staten och landstinget av kostnaderna för driften av akademiska sjukhuset. Jag vill i detta sammanhang erinra om, att

de ännu formellt gällande äldre avtalen är för statsverket oförmånliga, och att statens kostnader enligt det år 1951 framlagda avtalsförslaget beräknades komma att minska med 314 000 kronor årligen. Då jag nu sålunda ansett mig böra godtaga förhandlingskommissionens förslag vill jag emellertid samtidigt uttryckligen betona, att detta skett enbart på grund av de i detta speciella fall rådande förhållandena. Mitt ställningstagande kan därför icke åberopas såsom prejudicerande för andra fall. Av principiella skäl anser jag mig icke kunna förorda en lösning av pensionsfrågan i enlighet med det ursprungliga avtalsförslaget. Jag tillstyrker i stället, att det av förhandlingskommissionen nu framlagda ändringsförslaget godkännes.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

godkänna av mig i det föregående förordade grunder för fördelning mellan staten och Uppsala läns landsting av kostnaderna för pensionering av vissa befattningshavare vid Akademiska sjukhuset i Uppsala.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Sven Örtenberg.